

Roma llaqtaqa rikch'ayninta sayachin — Kimsa yupayniyuq

Estados Unidos suyukuna hinaspa Proféticakuna rikuchisqan: Uk sinchi qayakuynin aswan ukhu Biblia yachayman hinaspa entiendenapaq

Jeff Pippenger
2024-07-14

Ñawpaq ishikay qillqakunapi, Daniel qillqap chunka hukniyuq t'aqa chunka tawayuq ch'askapi nisqaman hina, “llaqtaykikunaq suwa runankuna” nisqawan “rikuchisqa musquyta sayachiqkuna” nisqawan Estados Unidos nisqa llaqtata rikuchisqanta sapallan yuyayman apaq sut'inchayta rimarispas, Ellen Whiteq qillqanmantam huk pasajemanta willarqayku, chaypim nin: “Iglesia pi kaqkuna sapankamanta pruebarqa, suyasqa, hinallataq allinta qhawasqa kanqaku.” Chay pruebay, suyay, hinallataq rak'isqa akllay ruwanakuy, Malachi qillqap kimsa t'aqapi “Pactoq Kachaqnin” nisqa qollqeta qoriwan pichaykachaqa hina rikuchisqa kasqan, kunanqa ñam qallarisqa kachkan. Malachi qillqap kimsa t'aqapin huk pichay, ch'uyañachiya reqsichin.

Paymi qollqe ch'uyachiq hina, llimp'ichiq hinataq tiyarinqa; Levípa churinkunataq llimp'ichinqa, qoriwan qollqewan hina ch'uyanchaspa; chayhinaqa Señorman haywarinqaku chanin kaypi haywarisqata. Chaymantataq Judápa, Jerusalénpa haywarisqan Señorpaq kusikuy kanqa, ñawpaq p'unchaykunapi hina, ñawpaq watakunapi hina. Malaquías 3:3, 4.

Kay yuyayta hap'iqkuna, Estados Unidosqa rikch'aynin churashpa visiónta sayachiq señalmanta kasqanta, mana atirqankuchu icha mana munarqankuchu entiendenaykuta, 2023 watapa julio killapi kichasqa willakuyqa pachak tawa chunka tawayuq waranqa runakunamanta huknin kananpaq akllasqa kandidatokunata ch'uyanchasqanta. Capernaúmpi sinagogapiqa, pachak tawa chunka tawayuq waranqapa qhipa ch'uyanchasqanmi rikuchisqa karqa.

Jesusqa sut'ita nirqan paykunaman: “Wakinniykichisqa mana creenichkankichischu”; hinaspataq yapan: “Chayraykun niykichis, mana pipas hamuyta atinchu Ñuqaman, mana Yayniypa payman qosqa kaptinqa.” Payqa munarqan hamuqta yachachiyta, mana Payman aysasqa kasqankumantaqa sonqonkuna mana kichasqa kasqanmanta Santo Espírituwan. “Pacha runaqa mana chaskinchu Diospa Espírituwan imankunatapas; imaraykuchus paypaqqa upa kaymi; manataqmi reqsiyta atinchu, imaraykuchus espiritualmente discernisqa kanku.” 1 Corintios 2:14. Fe nisqawanmi almaqa Jesuspa hatun k'anchayninta qhawan. Kay k'anchayqa pakasqa kashan, chaykama, Santo Espírituwan, fe alma ukupi rawrasqa kanankama.

Iñiyninkupaq mana ñiynikusqankuta llapa runakunapa ñawpaqninpi rimarispas qhawachisqanrayku, kay disipulokunaqa aswanraqmi Jesúsman karunchakusqaku. Ancha piñasqasqaku karqan, hinaspa Qispichiqa nanachiyta munaspa, fariseokunapa millay sunqun kusichispa, Payman wasinta muyurqaku, hinaspa pisipasqawan saqirparqaku. Paykunapa akllasqankuta ruwarqaku,—espírituyuq kaqninta saqispa rikch'aynillanta hap'ispa, muqunniyuq kaqninta saqispa qaraqarallanta hap'ispa. Chay yuyayninkuq t'aqwisqankutaqa

mana hayk'aqpas kutichirqakuchu; imaraykuchus manañam Jesúsman kuska purirqakuchu.

“Paypa aptasqa qapachiqnin makimpi kachkan, hallp'anta sumaqta pichaspa, trigonta waqaychanaman huñunqa.” Mateo 3:12. Kayqa huk pichay pacha karqan. Cheqaq simikunawanqa, q'ipata trigomanta rakisqa kasharqan. Sinchi yanqa hatunchakuq kasqankurayku, kikinkuta chiqap kasqankupi yupaychakuq kasqankurayku ima, yuyaychanata chaskinankupaq mana munasqankurayku; kay pachata anchata munasqankurayku, pisi sonqoyuq kawsayta chaskinankupaq mana munasqankurayku, achka runakuna Jesusmanta kutirirqanku. Kunanpas achkakuna chayllataq ruwashanku. Almakuna kunan p'inqachisqa kanku, imaynatachus Capernaum llaqtapi sinagogapi chay disipulokuna p'inqachisqa karqanku hinata. Cheqaq kay sonqoman apamusqa kaptinqa, rikunku kawsayninku Diospa munayninwan mana tupasqanta. Rikunkutaq kikinkupi tukuyllapa tikraypa necesitayninta; ichaqa mana munankuchu kikinkumanta ñak'arichikuq llamk'ayta hap'iyta. Chayrayku huchankuna rikuchisqa kaptin phiñasqa kanku. Piñakuspa ripunku, imaynatachus disipulokuna Jesusmanta ripurqanku, rimaripa: “Kay rimayqa sasa rimaymi; ¿pitaq uyariyta atinman?” El Deseado de Todas las Gentes, 392.

“Chiqaq simikuna” nisqawanmi quriwan qullqiwampas Malakías qillqasqapi rikuchisqan, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa qhipa templo pichananta, uyarichisqa karqan.

Qhawariy, noqam kachkaniyta kachamusay, paymi ñananta ñawpaqniypi wakichinqa; hinaspa Señor, mayqintaq qankuna maskhashankichik, usqhayllam hamunqa templanman, arí, pactopa kachkaniynin, mayqintataq qankuna kusikuywan suyaykunkichik: qhawariy, payqa hamunqam, nispa niwanchik Apu Tukuy Ayllukunapa. Ichaqa, ¿pitaq awantayta atinman hamuynin p'unchawninta? ¿Pitaq sayayta atinman rikurimuptin? Imaraykuchus payqa qorin ch'uyachiq ninahinmi, hinaspa p'achakunata taksakunapa jabonnhinami. Malaquías 3:1, 2.

Llapa profetakuna, Malakiaspas chaypi kashan, qhepa p'unchaykunata reqsichkanku. Kay qelqakunaq ñawpaqninpi ñuqanchik citerqanchik, The 1888 Materials, p'anqa 403, maypichus willawanchik: “Pipis kikimpa kunan pacha mana hunt'asqa qhelqakuna yachayninwan kusionqa samaykuspa, kayllam salvasqaypaq aypa nispa yuyaspa, wañuyman apaq pantasqapi samaykushan. Achkha runakunan kanku mana allinta wakichisqa Qhelqakunaq argumentonkunawman, chaywan pantayta reqsinankupaq, hinaspa llapa tradición-ta superstición-tapas, cheqaq kasqan hina qhawachisqa kasqankuta huchachanankupaq.” Chay kikin pasajepi reqsichisqa runakunaqa “mana allin Biblia yachaqkuna” kanku, paykunam “mana yachaqasqankuchu huk munayniyoq kasqanrayku” “Qhelqakuna pasajekunata”, maypichus “yuyaykunaqa sapaqchayniyoq kanku.” Chay rimashqa runakunaqa “mana Bibliata ñawinchankuchu [chayrayku] tullun ukhupi ñuñunta, wirantapas kikinkuq almanman jap'iykuyta. Mana yuyankuchu kayqa Diospa simin paykunaman rimashan kasqanta. Ichaqa, salvación ñanta entiendenayku munaspa, cheqap kausay Intiq k'anchayninkunata rikuyta munaspa,” paykunapa “Qhelqakunata huk munayniyoq kasqanrayku yachaqananku.”

Ñawpaq artículoqa reqsichirqan huk pantasqa proféticoyuq modelo-ninkumanta huk parteqa *The Great Controversy* qillqamanta pasajemi kasqanta, chaypi qillqasqa kasqanman hina: “Romanismoqa Viejo Mundo-pi, hinaspa apostata protestantismopas Nuevo Mundo-pi, Diospa

llapa kamachikuyninkunata yupaychaqkunapa contranpi kikin ñantam qatinqaku.” *The Great Controversy*, 615. Pakasqa interpretaciónninku nin kay rimayqa “Romanismo”-ta ñawpaq historiata reqsichisqanta, hinaspa “apostata protestantismo”-ta kunan pacha mundota reqsichisqanta. Gramatical pruebakuna qawachisqanmanta qipan, chay rimayman rurasqan aplicaciónqa chiqan significadomanta qewisqa kasqanta, mana ima llapaq ñawpaqman rikhurichisqa kutichiyta ruwasqakuchu chay llulla aplicaciónmanta. Aswanpas, kikin pasajeta llamk’achirqaku qatiq zoom huñunakuyta willakuypaq. Ichaqa yachachisqa kanchik: “Llapanman allinta ñit’iyta ruwananchik tiyan Diospa cheqaq kayninta kуска mask’anankupaq, chay hina paykuna yachanankupaq cheqaq kasqanta cheqaqtapuni yachasqankuta.” Mana ima kallpachakuychu karqan chay llulla nisqata kutichinapaq, chaymi rikuchinman hina pantasqa aplicaciónta mast’ariqkuna mana “kуска mask’ashasqankuchu” “imataq cheqaq kasqanta yachanankupaq.”

Kay chay churanakuy qallariyninmanta pacha, ñuqaykuqa kayta asuykurqayku manam sapaqllachu cheqaq kaqwan pantasqa kaqwan churanakuy hina, “qampa llaqtaykimanta suwa runakuna” pimanta rikuchkanku chaymanta, aswanqa chaymanta mastaraq kasqanta hina; hinaspataq kunankamapas chay sayaynillapi kachkani. Daniel qillqapi qillqasqa artikulokunaqa iskay pachak yupayman chayaruspa, Daniel chunka hukniyuq qillqapa chunka kimsayumanta chunka pichqayuq kama versikulokunapa ancha hatun niynin allinta qhawachisqaña karqa. Chay versikulokunaqa 1989 watamanta qallarispas utqaylla hamuq Domingo p’unchaw kamachikuykama historiata rikuchin, chay kamachikuyqa Daniel chunka hukniyuq qillqapa tawa chunka versikulopin kachkan.

Ñuqanchikqa chay historiata reqsichkarqanchikmi chusku chunka versikulupa pakasqa historianninta hina. Hinallataq reqsichkarqanchikmi, Panay White nisqampi: “sellasqa karqan libraq mana Revelaciónchu, aswanqa Danielpa profecíanmanta chay qhechwa qhipa p’unchaykunaman tupuq rak’u,” nisqanpi, Daniel qhelqapa chunka hukniyuq t’aqapi chusku chunka versikulupa pakasqa historianninqa “Danielpa profecíanmanta chay rak’u” kasqanta. Chunka kimsayumanta chunka pichqayuqkama versikulokunaqa qhipa p’unchaykunapi kichasqa profético cheqaq kayta rikuchinku. Chayrayku chay kimsa versikulokunaqa hinallataq rikuchisqa kanku, iskaynintin hina, “Jesucristopa Revelaciónninta” hinaspa “Qanchis Trueno-kunata” Revelación libropi, mayqinchus kichakun manaraq gracia p’unchay tukukuymanta ñawpaqta. Panay White chay “Daniel libropa chay rak’u” nisqanmanta rimashaqtin, maypichus chay nisqa kashan, chay qillqasqaqa kaynata nin:

Ama pipas mana yuyachunchu, Apocalipsispi llapa señalkunapa nisqanta mana sut’inchayta atispankurayku, kay libruta mask’ayqa paykunapaq yanqalla kasqanta, chaypi kaq cheqaq yachaypa nisqanta reqsinankupaq. Kay pakasqa misterio kunata Juanman rikuchiymi, cheqaq yachayta ch’allwasaqta hina mana saquespa mask’aqman, hanaqpachapi kaqkunamanta ñawpaq malliyta qonqa. Sonqonkuna cheqaq yachayta jap’inankupaq kichasqa kaqkun, yachachikuyninkunata entiendenankupaq atichisqa kanqaku, hinaspa chaskinqaku chay bendicionta, mayqenkunachus “kay profeciapa siminkunata uyarin, hinaspa chaypi qelqasqa kaqkunata waqaychan” nisqapi prometisqa kasqanta.

“Apocalipsispiqa llapan Bibliapa libronkuna tinkunku hinaspa tukukunku. Kaypiqa kashan Danielpa libronpa hunt’asqa kasqan. Hukninqa profecía; huknintaq revelación. Sellasqa karqan libroqa manan Apocalipsischu, aswanpas Danielpa profecianmanta qhepa p’unchaykunaman tupaq rak’inmi. Angelqa kamachirqan: ‘Qamri, Daniel, simikunata wisq’ay, librutaq sellay tukupay p’unchaykama.’ Daniel 12:4.” Hechos de los Apóstoles, 584, 585.

Simi “complement” nisqaqa kayta nin: hunt’asqa kasqanman chayanampaq. Danielpa qillqasqanpi qhepa p’unchaykunawan tupaq rak’i, tukuypa p’unchayninpi kicharisqa, “sikiq sikiqman” huñusqa “Jesucristopa Rikuchikuyninwan” hina, chaymanta “Qanchis Illaqakunawan” kуска, hunt’asqa tukuyninman chayan. Chay kimsa rikuchikuykunaqa kicharisqa willakuy kanku, chayrayku “chiqap simikuna” nisqatan rikuchinku, mayqenkunachus pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata “ch’uyañanpaq” apakunku, Malaquísqa qhepa templota pichanapi, imaynachus Daniel chunka hukniyuqpi chunka kinsayoqmanta chunka pichqayoq kama versículokunapi rikuchisqa kasqan hina. Chawpi versículoqa kunan pacha atipanakuy rikuchisqa versículon, chay hinaqa Milleritakunata proféticapa historiankupi uyarisqan kikin atipanakuytaraq rikuchin.

Chunka tawa chunka iskayniyuq qillqapi nisqa “llaqtaykikunapa suwaqkuna” Estados Unidos kasqanta niyqa, Millerita willakuypa Protestantekunapa niyninkuwan hunt’asqa tupachiylla kashan, paykuna suwaqkunata Antiochus Epiphanes kasqanta nisqankuman hina. Chay churanakuyqa quriwan qullqimanta q’illinta pichanqa; ichaqa aswan ancha chanin kaqqa kaymi: chay churanakuyqa saqisqa karqan, Malaquíás qillqap kimsa kaq p’unchawpi Levípa churinkunawan rikch’achisqa kaqkunata Diospa profetismo rimayninta hayk’aqpas mana hina aswan ukhuman yachaqanankupaq. William Millerpa musquyninpi kaq “allpa pichana Qhari” kunanqa llulla qullqikunatawan llulla rumi sumaqkunata wasi ukhumanta pichamushaqña, cheqaq rumi sumaqkunata huk hunt’asqa allin churanaman huñunaypaq llamk’asqanman ñawpaqman, chaymanta intiymanta chunka kuti aswan k’anchariqta llihipinankupaq.

Chay chiqanakuyqa saqisqa karqan chay kikillan rurayta hunt’achinampaq, imaraykuchus willasqas kashanchik: “Diosqa llaqtanta rikch’arichinqa; wak medios mana allinta ruwaspaqa, hinaspataqmi qankunapa chawpinman hucha yachachikuykuna yaykunqa, chaykunaqa qankunata suyt’unqa, trigutam qipamanta t’aqaspas. Señorqa qayarin tukuy siminta ñiñikunata puñuymanta rikch’arinankupaq. Ancha chanin k’anchaymi hamusqa, kay pacha tiempopaq hina allinchasqa. Chayqa Bibliapa cheqan chiqaq-kayninmi, ñawpaqninchikpiña kaq manchakuykunata rikuchispa. Kay k’anchayqa pusawananchikmi Escrituras nisqakunata anchata munaspa yachayninpaq, hinaspataq hap’isqanchik chiqaq-kay chiqanta aswan sinchi allinchaywan qhawananchikpaq. Diosqa munanmi tukuy chiqaq-kaypa rikch’ayninkuna, tukuy sayayninkunapas allinta, mana sayk’uspa mask’asqa kananpaq, mañakuywan ayunaywan kуска. Ñiñikunaqa mana samaymanchu supposiciones nisqakunapi, nitaq mana sut’i yuyaykunapichu imatachus chiqaq-kay kasqanmanta.”

Paypa sayk’uykunata saquespa, hinaspa llamk’achispa, puñuyki kachkaq santokunata rikch’arinanpaq, “ñawpa p’anakuykuna” kanku.

“Historiapi, profeciapiwan Diospa Simiqa sut’inchay unay tiempota qispichisqa ch’aqwayta cheqaq kaywan pantasqa kaywan. Chay ch’aqwayqa manaraq tukusqachu; kunankama purishan. Ima kaqkuna ñawpaqpi karqan, chaykunam yapamanta kutimunqa. Ñawpa

rimanakuykunaqa kawsarimusqanku, musuq yachachiykunataq sapa kuti paqarinqa. Ichaqa Diospa llaqtanqa, paykunaqa iñiyninkupi hinaspa profeciapa hunt'akusqanman hina ruwayninkupi huk ruwana kasqankurayku ñawpaq, iskay ñiqin, hinaspa kinsa ñiqin angelkunapa willakuyninkunata willasqankupi, yachanku maypin sayashanku. Paykunapaqmi kawsaypi riqsisqa huk experiencia kan allin qori manta aswan chanin. Rumi hinam sinch'ita sayanankupaq, qallariyninpi hap'ipakusqan sunqu kallpankuta tukukama mana kuyuchispa waqaychaspa.” Selected Messages, libro 2, 109.

“Llaqtayki runakunamanta suwaqkuna” nisqamanta ch'aqwayqa Millerita historiapi ñawpaqmantapacha kaq ch'aqwaymi, chaymi paykunaq “atiyninpi hap'ipakusqankuq qallariynin” nisqa, mayqintachus “tukukuyninkama mana kuyurispas hap'ipakuychis” nispa ninku. Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq “atiyninpi hap'ipakusqankuq qallariynin” nisqaqa sayarichiq chiqap yachachiykunam, chaykunataq 1843 hinallataq 1850 watakunapi ñawpaq pioneroq siq'ikuna patapi rikuchisqa kanku.

“Awqaqmiqaqa kaykunata maskhashan wawqikunayku-panaykunapa yuyayninkunata qichuyta, kay qhipa p'unchaykunapi sayarinanpaq huk llaqtata wakichiy llamk'aymanta. Paypa llullasqa yachachikuyninkuna rurasqaqa yuyaykunata pusananpaqmi kay pacha horapa peligrokunamanta, ruranankupaq kamachikuykunamantapas. Imatapas mana kasqanman hina qhawanku chay k'anchayta, mayqentaq Cristoqa hanaq pachamanta hamurqan Juanman qunanpaq llaqtanman. Yachachinku ñawpaqninchikpiña kaq rikch'akuykuna mana ancha ancha importansiyuq kasqanta, chayrayku mana sapanchasqa atenciónta chaskinanpaqchu. Mana allinmanmi tukuchinku hanaq pachamanta paqarisqa cheqaq kayta, hinaspan Diospa llaqtanta qichunku ñawpaq experiencia-ninkumanta, chaypa rantinpi huk llulla ciencia-ta quspa.”

“Kaymi ninmi Señorqa: Ñankunapi sayaychis, qhawariychis, tapukuychis ñawpaq ñankunamanta, maypichus allin ñan kashan, chaypi puriychis.”

“Ama pipas mana munachunchu ñiqinchik iñiyniykupa cimientonkuna qichuyta,—chay cimientokunaqa churakusqa karqan llank'ayniyuq qallariyninpi, Diospa Siminmanta mañakuywan yachaykuspa hinaspa revelacionwan. Kay cimientokunapiqa qhipa pichqa chunka watakunata hatarichispa kasqayku. Runakuna yuyaymanankumanmi musuq ñanta tarisqankuta, hinaspa ña churakusqa kaqmantapas aswan kallpayoq cimientota churayta atinankuta. Ichaqa kayqa hatun pantaymi. Mana pipas huk cimientota churayta atinchu ña churakusqa kaqmantaqa.”

Ñawpaq p'unchaykunapi achkakuna musuq iñiyta sayarichiyta, musuq kamachiykunata takyachiyta qallarisqanku. Ichaqa, maykamataq chay sayarichiyinku sayarirqan?—Utasqanmanmi urmarqan; mana Roca patapichu cimientasqa karqan.

¿Manachu ñawpaq disipulokunaqa runakunapa nisqankunawan tinkunakuyta karqan?
¿Manachu llulla yuyaykunata uyariyta karqan, chaymanta, llapan rurasqankuta tukuspa, sinchita sayanaykupaq, nispa: “Manam pipas huk cimientota churayta atinchu, churasqa kaqmantahqa huktaqa”?

“Chaymi ñawpaqpi confiakuy ninchikta tukukama sinch’ita hap’ipakuspa kawsananchik. Atiyiniyoq simikunaqa Diosmanta, Cristomantawan, kay llaqtaman kachamusqa karqan, kay pachamanta llusqichispa, t’aqata t’aqata, kunan p’unchay cheqaq kaypa sut’i k’anchayninman pusaspa. Santu ninawan tupachisqa simiwan, Diospa sirviqninkunaqa willakuyta willarqanku. Diosmanta rimayqa willasqa cheqaq kaypa cheqap kasqanta sellonwan churarqan.” Review and Herald, March 3, 1904.

Jeremíasqa “ñawpaq ñankuna” nisqakunaqa “llank’asqanchik qallariyninpi churakusqa cimientokuna” kanku. Chay chiqaqkunaqa “Roca” patapi sayachisqa karqanku, hinaspa millerita historiapi chay cimientopi chiqaqkunaqa 1842, 1843 hinaspa 1844 watakunapi willakusqa “kunan p’unchawpaq chiqaq” willakuymi karqan.

“Dios yanapaykusunkichis rimashqay simikunata chaskinaykichispaq. Siónpa perqanpi Diospa rikchakuqnin hina sayaqkunaqa runakuna kachun llapa peligrokunata ñawpaqta llaqtaman rikuyta atispa,—runakuna cheqaq kayta pantaymanta, chanin kayta mana chanin kaymanta reqsiyta atispa.”

“Willakuyqa hamusqanñam: Mana imapas saquesqa kananchu yaykunanpaq, iñiypa cimientonta chinkachinampaq, mayqen patapiñataq 1842, 1843, 1844 watakunapi willakuyniyku hamusqanmantapacha hatarichkasqayku. Ñuqaqa kay willakuypim karqani, chaymanta pacha kay pachapa ñawpaqninpi sayashani, Diospa qowasqanchik k’anchayman chiqap kaspas. Mana munaykuchu chakiykuta hurquyta chay patamanta maypichus churakusqa karqan, sapa p’unchay tukuy sunqumanta mañakuypi Señor-ta mask’aspa, k’anchayta mask’aspa. ¿Yuyankichu ñuqa saqeymanchu Diospa qowasqa k’anchayta? Wiñay Rumi hina kanan. Chayqa pusawashanña qowasqa kasqanmantapacha. Wawqekuna, panikuna, Diosqa kawsanmi, kamachinmi, llank’anmi kunan p’unchay. Makinqa ruedapi kashan, providenciapiqa ruedata muyuchishan kikin munayninman hina. Ama runakuna qillqasqakunaman watakuchunchu, nispa imata ruwasqankuta, imata mana ruwasqankutapas. Aswanqa hanaq pacha Señor Diosman watakuchunku. Chaymantataq hanaq pachapa k’anchaynin alma-temploman k’anchamunqa, hinaspa Diospa salvacionninta rikusunqa.” Review and Herald, April 14, 1903.

Willakuyqa “1842, 1843, hinallataq 1844 watakunapi” willakusqa karqanmi, 1843 wataq ñawpaq puriqkunapa tablanpi rikuchisqa willakuy. 1842 wataq mayo killapi, kimsa pachak 1843 tablas imprimisqa karqan. Ellen Whitepas, ñawpaq puriqkunapas llapallanmi testimoniota qorqanku, chay tablaqa Habacuc qillqaq iskay kaq kapitulumanta kamachikuy hunt’asqa kasqanta, “musquykunata qillqay hinaspa tablakunapi sut’ita ruway” nisqanta. Chay kikin historiapi kimsa pachak Milleritap willakuqkuna karqanku, hinaspa SDA historiadorakunapas cheqaqtapuni testificanku llapallanmi 1843 tablaqa llamk’achirqanku.

¿Imawanraq runata kallpachinman niypaq, pionerokunaq reqsichisqa Romaqa “llaqtayki runakunamanta suwaqkuna” kasqanta, chartapi rikuchisqa hina, pantasqa kasqanta? ¿Imawanraq pipas chay niskasqata chaskinman? Ichaqa, ¿imawanraq ñuqanchikmanta chay pionerokunaq yachayninta chaskisqaykuta nisqanchik, Romaqa “llaqtayki runakunamanta suwaqkuna” sutichasqa kasqanta, ichaqa cheqaqpi kkillanchikpaq mana atispa chay yachayta amachayta?

Ñawpaq qillqapi kay qatiq qillqasqata nirqanchik:

“Imayna ñawpaqman runapa yuyay yachaynin purinman chaypas, ama huk ratullapas yuyachunchu mana kasqanta allinta, mana samayniyuqtaq Qellqasqa Simiikunata mask’ayta aswan hatun k’anchaypaq. Ñuqanchik llaqta hina, sapankanchik sut’inchaymanta yachaqkuna kaypaqmi qayasqa kanchik. Chayrayku sinchi munaywan qawariyninchik tiyan, Dios ñuqanchikman rikuchiqtí ima k’anchaypa chispallantapas reqsinanchikpaq.” Testimonies, volumen 5, 708.

Nirqani “Diospa kachamuwasqanchik k’anchayqa” kunan “ñuqanchikman” rikuchisqanmi kay: manaraqmi hunt’asqata rikch’aykusqanchikchu sapaqninchikpa responsabiliadninchikman, Daniel qillqapa chunka hukniyuq t’aqapi ñawpaq chunka pichqa versículokunata sapanka yuyaywan entiendenanchikpaq; hinaspataq manam entiendsqanchikchu chay kikin t’aqapi versículo chunka kimsayumanta chunka pichqayuqkama sut’ichasqankuna chay cheqakunata repesisqanta, mayqinkunachus tukuyta qhipa pichayta hinaspa sellayta ruranku pachak tawa chunka tawayuq waranqa runakunapaq. Sichus kay kikin historiapi mana ima herejiyakuna yaykuchisqa kanmanchu karqa, chayqa evidencia kanmanmi anchata rikch’asqa kasqanchikmanta. Ichaqa kay controversiaraq hukniraqta qhawachin.

Diospa llaqtan runakuna ukhupi mana ima ch’iqninakuypas, mana ima ch’ujchuykuy pas kananchu, manam chaytaqa qhawasqa kananchu allin yachachikuyta sinchita hap’ipakusqankuman hina tukuytaq pisi mana pantayniyuq rikch’aynin kasqanmanta. Manchakuypaqmi kachkan paykunata ichapas mana sut’inchaspachu chiqaqta pantasqanmanta t’aqwiypi allinta reqsisqankumanta. Qellqasqa Simi-kunata mask’aspa mana musuq tapuykuna qallarinchu chayqa, mana ima yuyayt’aqanakuy pas hatariqachu runakunata kikinkupaq Bibliata mask’anankupaq, chiqaqta charisqankuta cheqaqchaypaq, chaypim kunanpas achkha runakuna, unay tiempomakapi hina, ruwasqa costumbreman hap’ipakunkuman, yupaychankumantaq mana ima kasqanta reqsispa.

Diospa llaqtanta hatarichinqa; huk medios mana allin kaspaqa, qhaway mana allin yachachikuykuna paykunapurapi yaykunaku, chaykuna paykunata suyt’unqaku, trigo-manta paja-ta rakiykuspa. Señorqa tukuy paypa siminta creenqakunata puñuyman rikcharimuychik nispa qayakun. Ancha sumaq k’anchaymi hamusqa, kay pacha tiempoqman hinallataq. Chayqa Bibliamanta cheqaq kaymi, ñawpaqninchikpiña kachkak hatun peligrokunata rikuchispa. Kay k’anchayqa ñawpaqman pusawanchik, Qillqasqa Sagradas-ta allinta, mana samaspa yachayman yaykuyta, hinaspa hap’ipakusqanchik yuyaykuna-ta ancha chiqap qhawaywan suyaykuyta. Diosqa munan tukuy cheqaq kaypa tukuy rikch’ayninkuna, tukuy sayayninkuna ima, allinta, mana qhispiichispa maskhasqa kananpaq, mañakuywan ayunaywan kуска. Creeyuqkunaqa manan samayta atinchu yuyayllapi, mana sut’i yachaykunapi ima, imataq cheqaq kay kasqanta nispa. Paykunapa iñiyninqa Diospa siminpi sinch’ita sayasqa kanan, chayhina, prueba tiempo chayamuchkaptin, hinaspa paykunata consejo-kunapa ñawpaqman apamuchkaptinku paykunapa iñiyninkumanta kutichinankupaq, atinqaku sonqonku ukhupi kaq suyaymanta imarayku kasqanta willayta, llamp’u sonqowan manchakuywan ima.

“Chaqruchiy, chaqruchiy, chaqruchiy. Kay pachaman qhawachisqanchik yachachiykunaqa ñoqanchikpaq kawsayniyuq cheqaq kay kanan. Ancha importante kachkan, iñiyinchikpa allin aswan hatun yachachiykunata amachaspa, mana hayk’aqpas llapa cheqapuni mana allin yuyaychaykunata apaykachananchikpaq.” Testimonies, volumen 5, 708.

Kay yuyaychaypi Diospa llaqtanta suwaqkunamanta ñawpaqman purispa, rikusunchis Daniel chunka hukniyuq qillqapa chunka tawa versículonpi protestantekunawan Milleritakunawan rimanakusqanku, United States-ta mana Roma-tachu mosqoyta sayachin nispa musuq, sapallan qhawariywan rimanakusqankuwan kikin kasqanta. The Great Controversy nisqapa “old world” simita ñawpaq pacha historiata reqsichinapaq llamk’achisqan yuyayqa “supposition and ill-defined idea” nisqa hina kasqanmi, chaytaqmi “argument that is not wholly sound” nisqa hina huk rikuchiy kasqanta.

Kikinkuna kay pasaje-ta apaykachispa sutinchayninkuta sayachinankupaq, Miller runakuna pantarqanku nispa Roma-ta qampa llaqtaykipa suwaqninman riksichisqankumanta, cristianokuna kasqankuman hina obligacionninkuta hunt’achun, sut’inmanta llapaq ñawpaqpi nisqankuta kutirichichun, imaraykuchus chay nisqanku mana atikunchu simi kamachiywanpas ni historiapiwanpas sayariyta. Kay ch’aqwaypi hawallapi tiyaykuyta munasqaykikunaq, qankunaqa responsables kankichik cheqaqta allinta rakiyta cheqa simita, imaraykuchus waqyasqa kankichik sapaq runa hina profecía yachaq kananpaq, manataq qhari runapa yuyaynin qatiq kananpaq.

Runakunaqammi Qillqasqa Simikunata q’ewinku kikinkuq chinkayninkupaq.

Señorninchikpa unay-pasayta qespichiymi kasqanta yupaychaychis; hinaqtinmi munasqa wawqinchik Pablopas, payman qosqa yachayman hina, qankunaman qillqarqasunki; hinallataq llapa cartankunapipas kaykunamanta rimarispas; chaykunapi wakin imakunam kanku sasa entiendenapaq, mana yachaqkuna hinaspa mana takyaqkuna qewichisqanku, huk Qellqas Santakunatapas hina, kikinkupa chinkayninkuman. Chayrayku, munasqaykuna, ñawpaqmantapacha kaykunata yachaspa, cuidakuychis, ama mana allinkunapa pantasqanwan apachisqa, kikiykichik takyaq kayniykichikmanta urmayankichikchu. Aswanqa wiñaychis gracapi hinaspa Señorninchik hinaspa Qespichiqninchik Jesucristopa reqsiyninpi. Payman kachun hatunchayqa kunanpas wiñaypaqpas. Amén. 2 Pedro 3:15–18.

Pedro nin: mana yachaqkuna, mana takyaqkuna ima, paykunam Qillqasqa Simi qelqakunasqa nisqanta “qewichinku” paykuna kikinkupa “chinkayninkupaq.” Chay cheqaq kaywan hukllachasqa, Hermana Whiteqa yapamanta yapamanta ñoqanchisman willakuykuchkan kikinichikpaq yachayta. Sichus mana hunt’achkanchikchu ñoqanchikpa kamachiyninchikta, profeciamanta yachaqkuna kayta, chayqa ñoqanchik kikinichikpa chinkayninchikta akllachkanchik.

Chayqa qhapaq suwa runakunanmi sut’inchanku qampaq llaqtaykipa rikch’ayta, hinallataq Salomón reqsichin maypichus mana rikch’ay kanchu chaypi runakuna chinkapunku.

Maypi mana rikch’aynin kaqtin, runakuna chinkapun: ichaqa leyta waqaychaqqa kusionanmi. Proverbios 29:18.

“Chinkay” nisqapa huk sut’inchasqanqa q’ala qhariyachasqa kaymi. Maypichus rikch’aymanta mana allin unanchay kan, chayqa chay rikch’ayta sayachiq unancha mana hamut’asqa kasqanraykun, utaq pantasqa hamut’asqa kasqanraykunmi. Salomonpa willakuyninpi chinkaqqunawan kуска kayqa, qaylla hamuq domingo kamachikuypi Señorpa siminmanta wiksch’usqa Laodiceapi kaqqunapa q’ala kayninta hap’iytami allinchakun. Imaraykutaq chaskisunchik huk yuyayta, mayqinchus mana chiqanta rikuchin Hermana Whitepa rimariyninkunapa sut’i ninanta machu pacha hinallataq musuq pachamanta, hinaspa Millerruna-kunapa reqsisqanta wijch’un, paykuna nisqankuman hina Roma-mi rikch’ayta sayachin, chaymi 1843 wata tablapipi chiqanmanta rikuchisqa karqa, chay tablapitaq Adventismopa cimienton chiqaq-kunata rikuchin, hinaspa chayqa Cristomi, Wiñay Rumi, mayqinchus llapa sagrado uyarikuypi cimientokunamanta rikuchisqa kachkan.

“Ichaqa sapa wasi Diospa siminmanta huk cimentopi sayachisqaqa urmanqa. Pipas, Cristopa p’unchayninpi judiokuna hina, runapa yuyaynininkunapa hinaspa rimanankunapa cimentonpi, runa rurashqan formakunapa hinaspa ceremonianakunapa patanpi, utaq imayna ruwanakunapipas pay kikinpa atiywan, Cristopa gracianta mana munaspa, sayachkan chayqa, kawsayninpa caratterta kuyukuq aqu patapi wasichakushan. Waqllikuq kallpa wayrakuna, tentacionkunapa fiero tempestadninkuna, chay aqumanta cimentota apasqanku, wasinta p’akisqata saquesqanku pacha lamar qochapa patankunapi.”

““Chayrayku kayhinatanmi Señor Diosqa nin, ... Juiciotapas churasaqmi chiccheqman hina, hinaspa chanin kaytapas plomada hina; chay llullu pakakuy wasitataq runtu paraq chinkachinqa, unuytis pakakuy k’uchutapuni llump’aykuspa hunt’achinqa.” Isaías 28:16, 17.

“Ichaqa kunan p’unchawqa khuyapayakuymi huchasapapaq mañakun. ‘Kawsasqayrayku, ninmi Señor Dios, mana kusikuychu huchasapap wañuyninpi; aswanqa huchasapa ñanninmanta kutirispa kawsananta munani: kutiriyichik, kutiriyichik mana allin ñanniykichismanta; imaraykutaq wañuyta munankichik?’ Ezequiel 33:11. Kunan p’unchaw mana wanakukuqkunaman rimachkaq simiqpa paypa siminmi, sonqon nanaywan qhawwan chay munasqan llaqtanta, hinataq waqyaspa nisqa: ‘¡Ay Jerusalén, Jerusalén, profetakunata wañuchiq, qanman kachamusqakunatapap rumikunawan maqaq! hayk’a kutiwantaq munarqani wawaykikunata huñunayta, imaynachus wallpa sapan wawankunata riprunkuna urapi huñun, ichaqa mana munarqankichu! Qhawariychik, wasiykichik ch’inneqlla saqisqa kanqa’ ”. Lucas 13:34, 35, R.V. Jerusalénpiqa Jesusqa rikurqan huk unanchata kay pachamanta, paypa khuyayninta chinkachispa pisipaqchasqa kay pachamanta. Waqasharqanmi, ay, sinchi rumi sonqo, qampaq! Jesuspa weqenkuna orqopi urmasqankamaqa, Jerusalénqa manaraqmi qochakunman karqan huchanmanta, hinaspa muchuyninmanta qispikunman karqan. Pisi tiempollaraqmi hanaq pachapa Qosqanqa paypa chaskisqanraq suyasharqan. Chay hinaqa, ay sonqo, qanmanpas Cristoqa munakuy simikunawanraqmi rimachkan: ‘Qhawariy, punkupi sayashani hinaspa takani: pipas simiyta uyarispa punkuta kicharinman chayqa, payman haykuspa paywan mikhusaq, paytaq ñoqawan.’ ‘Kunanmi chaskisqa tiempoqa; qhawariy, kunanmi salvación p’unchawqa.’ Apocalipsis 3:20; 2 Corintios 6:2.”

“Qankunapi kikillaykipi suyayta churakuspa samaqqunaaqa aqu patapi sayachkankichik. Ichaqa manaraqmi qhipa p’unchawkama chay hamuq thuñiyta ayqekuy atikunqa. Manaraq wayra para

llump'ayta qallarinanpaq, kallpacha takyachisqa cimientoman ayqekuychik. 'Kayhinanmi Señor Dios nin: Qhawariychik, Sionpi huk rumi cimientopaq churani, huk pruebasqa rumita, ancha chanin esquina rumi-ta, allin saphichasqa cimientota; pichus paypi creenqa mana usqhayllachu phinkinqa.' 'Qhawarimuwaychik, hinaspa salvakusqaykichik kachun, kay pachapa tukuy kuchunkunamanta; ñoqaqa Dios kani, mana hukñachu kan.' 'Ama manchakuychu; ñoqaqa qanwan kashani: ama musphachikuychu; ñoqaqa Diosniyki kani: kallpachasaqmi; arí, yanapasqayki; arí, chanin kayniypa pañañiq makinwan hap'ipayasqayki.' 'Mana p'enqakusqachu, mana pantachisqachu kankichik wiñaypaq wiñayninpaq.' Isaías 28:16, R.V.; 45:22; 41:10; 45:17." Yuyaykuna Saminchay Orqomanta, 150–152.

Kay yachayta qatiqkusaqku hamuq qillqapi.